

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **J. R. , A. P. i G. R.**

skazanych z art. 296 § 3 k.k. w zw. z art. 296 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 29 listopada 2024 r.

wniosku skazanego J. R.

o wyłączenie sędziego Małgorzaty Bednarek od udziału w sprawie III KK 27/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

**wyłączyć sędziog Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie
Sądu Najwyższego o sygn. akt III KK 27/24.**

UZASADNIENIE

W dniu 17 stycznia 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły kasacje obrońców skazanych J. R. , A. P. i G. R. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 25/23, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 maja 2022 r., sygn. akt III K 181/20.

Kasacje te, zarejestrowane zostały w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt III KK 27/24.

Po wyłączeniu od rozpoznania tych kasacji sędziego SN Włodzimierza Wróbla – na jego wniosek (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2024 r. – KRI 486), a następnie na wniosek skazanego J. R. – sędziego Stanisława Stankiewicza (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2024 r. – KRI 593), sprawa została przydzielona do rozpoznania – zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracami Izby Karnej z dnia 2 października 2024 r. – sędziemu Małgorzacie Bednarek.

W dniu 18 października 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek skazanego J. R. o wyłączenie od orzekania w przedmiocie jego kasacji sędziego Małgorzaty Bednarek. Uzasadniając wniosek skazany odwołał się do trybu powołania Małgorzaty Bednarek na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej ustawa o KRS z 2017 r.), wskazując, że rozpoznanie sprawy przez wskazaną sędzię, w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sądu Najwyższego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz wątpliwości co do niezależności wyżej wymienionej, może prowadzić do naruszenia jego prawa do sprawiedliwego procesu gwarantowanego przez art. 45 Konstytucji RP oraz art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawisłej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt III KK 27/24 sędziego Małgorzaty Bednarek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodzić należy się z argumentacją wnioskodawcy prowadzącą do konkluzji, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek z przyczyn instytucjonalnych i ustrojowych niezapewnia gwarancji bezstronności i niezawisłości.

Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje w całej rozciągłości poglądy wyrażone w swoich wcześniejszych orzeczeniach (zob. postanowienia: z dnia 28 listopada 2023 r., III KK 623/22 [KRI 290]; z dnia 25 marca 2024 r., III KK 499/23 [KRI 399]; z dnia 24 maja 2024 r., II KK 360/23 [KRI 447]; z dnia 14 czerwca 2024 r.,

I KS 16/24 [KRI 473]), którymi wyłączono wyżej wymienioną sędziogę od udziału w rozpoznawaniu spraw kasacyjnych i skargowych. Podzielić należy wywody zawarte w uzasadnieniach tych orzeczeń oraz wspierającą je argumentację prawną zarówno w kontekście potencjalnego stwierdzenia w takim wypadku nieprawidłowej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. pkt 1 powołanej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNK 2020, z. 2 poz. 7), jak i przyjęcia – na gruncie konwencyjnym – naruszenia prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony na mocy ustawy.

Wyżej wskazane okoliczności czynią koniecznym uznanie za zasadny złożonego przez skazanego wniosku ponieważ sąd, w którego składzie uczestniczyłaby sędziogę Małgorzata Bednarek, nie spełniałby kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wartości (EKPC), zaś postępowanie prowadzone przez taki sąd byłoby obciążone wadą traktowaną na gruncie wykładni przyjętej w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., jako bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (co do przyczyn związania każdego składu Sądu Najwyższego wspomnianą uchwałą mającą moc zasady prawnej – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41).

W wypadku sędziogę Małgorzaty Bednarek dodatkowym powodem wyłączenia są również okoliczności, które skutkowały jej obecnym orzekaniem w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając o sposobu powołania jej do mającej charakter sądu specjalnego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w nietransparentnej procedurze w 2018 r., a następnie przeniesienia – po likwidacji Izby Dyscyplinarnej w 2022 r. – do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącej funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 1 marca 2024 r., II KK 493/22; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23). Sąd Najwyższy w tym składzie wyrażony w powołanych wyżej orzeczeniach pogląd w pełni podziela, uznając za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na

stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej, jako organie, który od początku zasadnie traktowany był jako organ niespełniający konstytucyjnego i konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą” (zob. pkt 4 powołanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19), podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość pierwotnego powołania, niezależnie od intencji ustawodawcy, który w nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym z 2022 r. usunął istniejące dotąd formalne ograniczenia w przenoszeniu sędziów tej Izby, nie mogą prowadzić do usankcjonowania tej pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w konkursie do Izby Dyscyplinarnej nie może być również w drodze wtórnych – mających charakter techniczny – zabiegów konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu, co w wypadku sędziego Małgorzaty Bednarek do chwili obecnej nie nastąpiło.

Podsumowując całokształt przeprowadzonych powyżej rozważań stwierdzić więc należy, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego Małgorzaty Bednarek z powodów instytucjonalnych i ustrojowych, nie gwarantuje niezawisłości i bezstronności przede wszystkim w aspekcie zewnętrznym, a tym samym nie zapewnia prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC., narażając jednocześnie Skarb Państwa – w wypadku wniesienia przez stronę postępowania, w której orzeczenie kończące sprawę na gruncie krajowym wydał Sąd Najwyższy z udziałem tej sędziog – na wymierne straty finansowe.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

SSN (Tomasz Artymiuk)

[J.J.]

r.g.

